

Sara Seppänen ps

Kirjallinen kysymys hirvenpyynnistä Ylä-Lapissa

Eduskunnan puhemiehelle

Luontaistalous on Lapissa erottamaton osa ihmisten elämää. Luonnosta on hankittu ruokaa ja samalla pysytty hyvässä kunnossa niin fyysisesti kuin henkisesti.

Ylä-Lapissa hirvenpyynti on aikaistettu alkamaan jo 1. syyskuuta. Taustalla ovat Lapin pohjoisosien olosuhteet, joissa talvi tulee aikaisin, päivä lyhenee nopeasti ja lunta on yleensä runsaasti. Myös uroshirvien lihan laatu on parempaa ennen kiimaa.

Tämä muuten toimiva ratkaisu on kuitenkin tuonut mukanaan ongelmia. Pohjoisen aikaistettu hirvenpyynti on eteläisempien hirvenmetsästysharrastajien keskuudessa havaittu hyväksi tilaisuudeksi lähteä harjoittamaan koirat kuntoon ennen metsästyksen alkamista omilla kotiseuduilla.

Osalla metsästäjistä ei ole ollut intoa pitää lihoja itsellään, kun omilta jahtimailta etelässä sitä on tulossa riittävästi. Tämän seurauksena hirviä on myyty eteenpäin lihanjalostajille jopa peräkärrykuormittain. Perinteinen hirvenpyynti Ylä-Lapissa on näin ollen vääristynyt.

Paikalliseen kulttuuriin ei ole kuulunut riistan myynti ansapyynnillä saatuja riekkoja lukuun ottamatta. Lihat on käytetty tarkkaan pyyntiin osallistuneiden omissa talouksissa. Hirvenliha on ollut tärkeä kivijalka monille perheille.

Hirvenpyynti on jo vuosien ajan hankaloitunut paikallisen väestön näkökulmasta. Syinä tähän ovat Luonnonvarakeskuksen (Luke) vääristynyt arvio hirvikannan koosta, Riistakeskuksen päättämä lupamäärä, Metsähallituksen myymät metsästysluvat ja sen myötä muualta tulevien metsästäjäporukoiden ryntäys koirineen pohjoisen riistamaille.

Paikalliset pyyntiseurueet ovat aina olleet pieniä. Maastossa on liikkunut vain muutama porukkaan kuuluva metsästäjä kerrallaan. Useasti päivän pyyntiporukan muodostaa vain metsästäjä yksin koiransa kanssa tai yksinäinen naakija. Saalista kertyy harvoin, mutta yleensä jossain kohtaa syksyä sitkeys palkitaan. Inarin metsästysseuroissa luvat jaetaan pienemmille porukoille, jotka vastaavat omasta pyynnistään.

Etelä-Suomesta tulevilla metsästäjillä tilanne on toinen. Metsälle lähdetään isolla porukalla lukuisien koirien ja maastokelpoisten autojen kera. Poroihin tottumattomat koirat saattavat jahdata poroja koko päivän. Jos hirvi löytyy, sitä seurataan tutkan avulla, ja lopussa passiketjut kuljetaan autoilla hirvien eteen.

Kirjallinen kysymys KK 438/2025 vp

Tässä kilpailussa paikalliset jäävät toiseksi. Siksi monet ovat luopuneet hirvenmetsästyksestä. Vaikka hirviharrastaja saattaa vielä olla mukana metsästyssseuran toiminnassa ja ampua hirvimerkin, pyyntiin ei enää lähdetä, sillä todennäköisesti yhtäkään hirveä ei tavata koko syksynä.

Sosiaalinen kestävyys on palautettava Ylä-Lapin metsästyslupakäytäntöihin ja samalla poistettava myös edellä kuvaillun kaltaiset haitat porotaloudelle.

Yksi ratkaisu olisi evätä vierasluvut. Nykyisellään metsästysluvan vaikkapa Inariin hankkinut henkilö voi ottaa metsästyksen mukaan vieraita osallistumatta metsästyksen itse välttämättä lainkaan. Vieraslupalaiset koirineen ovat yleensä kokeneita hirvenpyytäjiä, jotka pyytävät tehokkaasti lupahirvet pois ja kenties jatkavat sitten metsästystä jonkin toisen porukan vieraana tai omien seurojensa mailla. Metsästysluvan tulisi kuulua ainoastaan alkuperäiselle luvan hankkijalle.

Toiseksi lupa tulisi myöntää vain henkilölle, jolla ei ole muuta hirvenpyyntimahdollisuutta. Valtion maille myönnettävien lupien tulisi tarjota metsästysmahdollisuus niille, joilla sitä ei muutoin ole. Tämä nostaisi paikalliset tasa-arvoiseen asemaan muualta tulevien metsästäjien kanssa, koska Ylä-Lapissa ei käytännössä ole muita metsästysalueita valtion maiden lisäksi.

Kolmanneksi yhtä porukkaa kohti tulisi myöntää vain yhden hirven lupa. Näin metsästysporukat saadaan pienemmiksi ja metsästys muistuttamaan enemmän paikallista metsästystapaa.

Yhden hirven luvalla seurue joutuu käyttämään enemmän harkintaa valitessaan saaliseläintä, mikä ehkäisisi tehokkaasti ylilyöntejä. Tänäkin vuonna maastosta on vieraslupalaisten jäljiltä löytynyt yksinäisiä vasa-ja ensimmäiseltä pyyntijaksolta, jolloin vasalta ei saa ampua emää. Inarissa vasa ei selviä yli talven ilman emäänsä. Luvan myöntäjän tulisikin kirjata vasasuojalisäys lupaehdoihinsa myös Ylä-Lapin hirvilupien kohdalla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus turvaa sosiaalisesti ja porotaloudellisesti kestävästä hirvenmetsästyksen Ylä-Lapin alueella?

Helsingissä 5.12.2025

Sara Seppänen ps